ที่มาและการพัฒนาของวิชาทำนายอี้จิงของจีน

<<อี้จิง>> ได้รับการยกย่องเป็น “ราชันย์แห่งยอดคัมภีร์ ต้นธารแห่งมหาวิถี (เต้า)” แนวคิดและปรัชญาภายในนั้นมีความโดดเด่นและหลอมรวมเป็นระบบที่กลายเป็นโครงร่างของปรัชญาและวัฒนธรรมจีน หากพูดถึงเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมาแล้ว <<อี้จิง>> คือตำราเสี่ยงทายทำนายเล่มหนึ่ง นับจากผู้ชีวาดกว้าแล้ว วิธีเสี่ยงทายนี้ก็ได้รับการพัฒนาในทุกยุคสมัยต่อเนื่องไม่ขาดตอน สุดท้ายกลายเป็นระบบการทำนายลิ่วเหยาที่สมบูรณ์ ในราชวงศ์หมิงรัชสมัยว่านลี่ก็ได้จัดพิมพ์ <<ตัวนอี้เทียนจี>> ขึ้น สามารถกล่าวได้ว่าคือหลักจากรึกของวิชานี้ วิชาลิ่วเหยาสุดท้ายก็เป็นรูปเป็นร่างขึ้นจนถึงเวลานี้ ภาพด้านล่างคือการพัฒนาการของอี้จิงตามยุคสมัยโดยเน้นที่วิชาลิ่วเหยา

<<เหลียนซาน>>

“อี้” มีทั้งหมดสามเล่ม คือ “เหลียนซาน”, “กุยฉาง” และ “โจวอี้” ซึ่ง “เหลียนซานนั้นคัมภีร์เสี่ยงทายของยุคราชวงศ์เซี่ยมีโรัจตบันทึกการทำนายคีร์ชายของเหล่ากษัตริย์ ปัจจุบันสูญหายไปแล้ว

เหวินหวังแต่ง <<โจวอี้>>

ว่ากันว่าเมื่อครั้งที่โจวเหวินหวังถูกโจ้วหวังกักตัวไว้ที่อำเภอโยวหลี่ เหวินหวังได้ได้สร้างแผนภูมิปากว้าหลังสวรรค์ขึ้นมาจากปากว้าก่อนสวรรค์เดิม จัดเรียงลำดับ กำหนดชื่อ และอธิบายกว้าต่อมาพระโอรสคือโจวกงได้เพิ่มเติมอีกอดความของลายลักษณ์เข้าไปอีก กลายเป็นคัมภีร์โจวอี้ที่ใช้ในปัจจุบัน

周文王

ทฤษฎียินหยางห้าธาตุ

ในยุคจ้านกว่อ ปราชญ์โจ้วยอสำนักประชันแข่ง ทฤษฎียินหยางห้าธาตุก็เติบโตถึงขีดสุดอยู่พักหนึ่ง บรรดากุ่ยกู่จื่อ, โจวเหยียน ต่างๆ ล้วนแต่เป็นบุคคลในช่วงเวลานี้ ในช่วงเวลานี้ทฤษฎียินหยางห้าธาตุได้รับการพัฒนาซึ่งวิธีนำเจี่ยของจิงฝ่างในยุคฮั่นตะวันตกก็อาศัยรูปลักษณ์ของกว้าและยินหยางห้าธาตุมาตั้งเป็นพื้นฐานในการตั้งทฤษฎีของตนเอง

京房

อี้จิงของจิงฝ่าง

จิงฝ่างนั้นศึกษาอี้จิงจากเจียวเหยียนโซ่ว ศึกษาหลักการของอี้ ก่อตั้งสำนักศาสตร์อี้ อี้ของจิงฝ่างนั้นมีผลต่อวิชาเสี่ยงทายทำนายมากที่สุด โดยนำเอาทฤษฎียินหยางห้าธาตุ และรูปลักษณ์ของกว้ามาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แล้วนำมาคัดสินความสัมพันธ์เข้มแข็งและอ่อนแอของแต่ละลายลักษณ์ ทำให้สามารถใช้มาทำนายคัดสินคีร์ชายได้ กล่าวได้ว่าวิธีทำนายลิ่วเหยานั้นอาศัยต้นกำเนิดจากศาสตร์อี้ของจิงฝ่างนั่นเอง

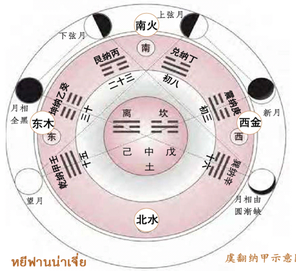

หยีฟานน่าเจี่ย

นอกจากวิธีนำเจี่ยของจิงฝ่างแล้ว ยังมีอีกวิธีที่อาศัยการเปลี่ยนแปลงของดวงจันทร์มาเป็นวิธีนำเจี่ย นั่นก็คือวิธีนำเจี่ยของหยีฟาน หยีฟานคือคนในยุคสามก๊ก เป็นคนในก๊กอู่ (ง่อก๊ก) เป็นขุนนางสำคัญของซุนกวน วิธีนำเจี่ยของเขาแตกต่างกับจิงฝ่าง แต่ผลออกมาเหมือนกัน

อี้ในยุคสุยถัง

ในยุคสุยถัง อี้จิงยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่เน้นความสำคัญในคุณค่าเชิงปรัชญา เพื่อใช้ในการปกครองประเทศ ด้านการทำนายนั้นก็ไม่ได้ขาดการพัฒนาเพียงแต่อยู่ในมือคนกลุ่มเล็ก คนทั่วไปใช้ไม่เป็น หลี่ฉุนเฟิง, หยวนเทียนกัง, หลี่ชีจิง ต่างๆ ก็ล้วนแต่เป็นอาจารย์เลื่องชื่อในช่วงนี้

邵雍观梅

อี้จิงดอกเหมย

เส้าหยง คือตัวแทนของสายรูปลักษณ์-คำนวณของอี้จิง เขาได้นำเอาการศึกษาแผนภาพแม่น้ำ (เหอถู) ปากว้าก่อนสวรรค์และรูปลักษณ์-คำนวณของอี้จิงรวมเข้าด้วยกัน ทำให้ง่ายขึ้น ว่ากันว่าอี้จิงดอกเหมยนั้นคือถูกคิดขึ้นได้ในตอนมองดอกเหมยอยู่ เป็นวิธีการทำนายที่ง่ายและได้ผล

《断易天机》书影

ต้วนอี้เทียนจี

ในราชวงศ์หมิง การทำนายแบบลิ่วเหยาเป็นที่แพร่หลายในประชาชน ปรากฏตำราคัมภีร์ที่เกี่ยวข้องขึ้นมากมาย ในจำนวนนี้มี “ต้วนอี้เทียนจี” เป็นผลงานยิ่งใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาลิ่วเหยา ไม่เพียงเนื้อหาสมบูรณ์ ยังประกอบด้วยโคลก กลอนของอาจารย์มีชื่อมากมาย เป็นคัมภีร์ที่ผู้เรียนทำนายต้องศึกษา

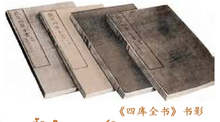
《四庫全书》书影

อี้จิงในราชวงศ์ซิง

ราชวงศ์ซิงคือยุครุ่งเรืองของการศึกษาอี้ ปรากฏผู้เชี่ยวชาญอี้จิงมากมาย เช่น เหลียนโค่วซาน, หวังฟูจือ, เฉินเม็งเหอย, ฉุ่ยตัง ต่างๆ นอกจากนี้ คัมภีร์ “ซีอู่ฉวนชู” ยังเก็บรวบรวมผลงานของอี้จิงไว้มากมาย ไม่ว่าจะเป็น “ศาสตร์แห่งอี้” ของหวังซื่อ ราชวงศ์ซิง, “อี้ทงเปี้ยนสว่า” ของหวังสิงเฉิง, “ซานอี้ตังจี” ของเฉินเต้าโจวแห่งราชวงศ์หมิง ต่างๆ

ยุคบรรพกาล	เซี่ย	ซาง	โจวตะวันตก	ชุนชิวจ้านกว่อ	ฉิน-ฮั่นตะวันตก	ฮั่นตะวันออก	สามก๊ก-จิ้น-ราชวงศ์เหนือใต้	สุยถัง	ท้าราชวงศ์-ซ่ง-เซี่ย-เหลียว-จิน	หยวน	หมิง	ชิง	近代

ผู่ซีวาดกว้า

ผู่ซีคือปฐมกษัตริย์ของจีน ผู่ซีได้วาดแผนภูมิแม่น้ำ (เหอถู) และศรีลักษณ์ทั้งแปด (ปากว้า) ไว้ เพื่อใช้ในการอธิบายสรรพสิ่งในจักรวาล ซึ่งกลายเป็นพื้นฐานวัฒนธรรมของจีน ศรีลักษณ์ทั้งแปดคือพื้นฐานของอักลักษณ์ในอี้จิง และเป็นพื้นฐานของวิชาเสี่ยงทายลิ่วเหยาอีกด้วย

กุยฉาง

กุยฉางคือคัมภีร์ทำนายของราชวงศ์ซาง มีโรัจตบันทึกการเสี่ยงทายของเหล่ากษัตริย์ ปัจจุบันพบเป็นอักษรเจี่ยกู่เหวินบนกระดองเต่า เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการเสี่ยงทายกำหนดพิธีสักการะของสงคราม ในอ้อยความลายลักษณ์ของโจวอี้ก็มีเรื่องการเสี่ยงของกษัตริย์ราชวงศ์ซาง ซึ่งมาจากการรวมความรู้จากกุยฉาง ถือได้ว่าเป็นที่มาของโจวอี้อีกที

สิบปีกของซงจื่อ

ในยุคชุนชิว ขงจื๊อได้พัฒนา “โจวอี้” ไปข้างหน้าอย่างมาก ว่ากันว่าขงจื๊ออ่านโจวอี้จนคัมภีร์ไม้ไผ่ขาดร่วงออกถึงสามครั้งครา เขาและลูกศิษย์ได้เขียนคำอธิบายและคีความ “โจวอี้” ทั้งสิ้นสิบเล่ม เรียกว่า “สิบปีก” หลังยุคฮั่นคู่ศีคัมภีร์สิบปีกก็ถูกเรียกว่า “อี้จิ้วน” ซึ่งกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของคัมภีร์อี้จิง

孔子讲易图

อี้ในยุคฮั่นตะวันตก

การศึกษาอี้นับจากขงจื๊อก็ค่อยๆ สืบทอดถึงฮั่นตะวันตก มีปราชญ์ผู้รู้ออกมามากมาย เช่น ติงคว, เถียนหวังซุน, ซือโอว, เมิ่งซี, เหลียงชิวเฉ่อ, เจียวเหยียนโซ่ว ต่างๆ ซึ่งทุกคนล้วนแต่พัฒนาการศึกษาอี้ให้เติบใหญ่ ในบุคคลเหล่านี้เจียวเหยียนโซ่วคืออาจารย์ของจิงฝ่าง

เจ็งเสวียนอธิบายอี้

เจ็งเสวียนอยู่ในปลายฮั่นตะวันออก เป็นปราชญ์ด้านการศึกษาคัมภีร์ มีผลงานมากมาย เขาได้เพิ่มคำอธิบายอี้จิงให้มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น ซึ่งถูกอ้างอิงมาทุกสมัย

郑玄

กัวผู้ศึกษาอี้

กัวผู้เป็นอาจารย์โหยอี้จิงยุคจิ้นตะวันออก ไม่เพียงแต่ศึกษาทฤษฎีอี้ แต่ยังเชี่ยวชาญดาราศาสตร์ คำนวณปฏิทิน และการทำนายด้วยหลักห้าธาตุ ยังมีกล่าวว่าเขาเป็นปรมาจารย์วิชาฮวงจุ้ย งานเขียนมี “จ้างซู”

郭璞

<<ทั่วรูหลิน>>

ทั่วจูหลิน (ตำรา) ปรากฏขึ้นในยุคปลายถังต้นซ่ง ว่ากันว่าอาจารย์ของเฉินถวน (เฉินซีอี่) คือนักพรตเสื้อป่านเป็นผู้แต่งตำรานี้ได้ใช้ห้าธาตุเกิด-ข่ม ลงทัณฑ์ ได้โทษ ประสาน สุสาน เจริญ ว่างหาย ต่างๆ มาวิเคราะห์กว้า อาศัยหลักการของจิงฝ่างเกิดเป็นวิชาทำลายลิ่วเหยา คนรุ่นหลังจึงเรียกว่า “วิธีทั่วจูหลิน” จากจุดนี้วิชาลิ่วเหยาก็เป็นที่รู้จักในประชาชน

麻衣道人

อี้จิงของจู้ซี

จู้ซียุคซ่งได้เป็นปราชญ์ลัทธิหยู (ขงจื๊อ) ในคัมภีร์ที่เขาศึกษารวมอี้จิงมีการศึกษาที่ลึกซึ้ง โดยเน้นการศึกษาในด้านจงรยา-เหตุผล งานเขียนมี “อี้เสวียเหมิง” (ศึกษาอี้ทะลวงความเขลา) ใน “ต้วนอี้เทียนจี” ในส่วนอ้อยความของ 64 อักลักษณ์ ส่วนใหญ่นำมาจากส่อนอธิบายของจู้ซี

朱熹

ยุคใกล้

(ยุคก่อนคอมมิวนิสต์) เนื่องจากวิชาลิ่วเหยานั้นมีวิธีเสี่ยงทายที่ง่ายแต่ได้ผล เพียงใช้เหรียญสามเหรียญก็ทำนายได้ จึงเป็นที่นิยมในประชาชนและมีหลายคนนำมาอีดเป็นอาชีพด้วย

民间打卦图